

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štempelj) znesse vselej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta
po pošti in v Ljubljani na
dom 2 gl. — kr.
na mesec — 80 "
posamezne številke po — 7 "

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija v
Blaznikovi tiskarnici na Bregu.

Izhaja

po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Slovenecem.

Dandanes nihče več ne more prezirati, kako važni so politični listi. Brez političnega lista se nobena stranka ne more vtrditi, naj je še tako velika, z listom pa si tudi slaba pridobi čedalje večjo moč in izpodrine naposled svoje nasprotnike. Poglejmo nemške ustavo-verne liberalce. Dobro vemo, da jih je le pičla manjšina in da so vsi narodi, slovanski in nemški, proti njim, in vendar gospodujejo nam na pogubo že toliko časa v naši lepi Avstriji. Pridobili so si pa to oblast po svojih političnih listih, za ktere jim nobena žrtev ni bila prevelika.

Ako tedaj mi Slovenci hočemo svojo veljavo vtrditi, se na pravi podlagi ohraniti, pravice nekaj si obdržati, nekaj si jih pridobiti, moramo imeti političnih listov. Slovenski rodoljubi čutili so to že zdavnaj. V ta namen so bili ustanovili „Slovenski Narod“. Z veseljem smo ga pozdravljali, ko je bil zagledal beli dan, ker smo za trdno upali, da bo pravi političen organ naroda slovenskega. Toda zlasti v zadnjem času se je izneveril svojemu namenu ter postal bolj glasilo le nekterih ljudi, kakor pa naroda slovenskega, intsi si iščejo z njegovo pomočjo dobiti nekako veljavo, širiti svoje lastno mišljenje. Stopil je ta list med število tistih, katerih opravilo je, da pobirajo laži, psujejo in grdiyo tiste, ki niso z njimi enakih misel ter so narodu v škodo in spridenje, ne pa v korist. Nasledek tega početja je združba in sovrašstvo med rojaki, ki so poprej vedno bili složni in so v tej slogi nasprotnikom kljubovali, in pa sramota pred sovražniki in tujci.

Živo potreben, toraj od vseh strani razželen je bil nov list, kateri bi možato, nepristransko, in ob enem pošteno in olikano za-

stopal zadeve naroda slovenskega. To so sprevideli vsi pravi rodoljubi, katerim je blagor naroda slovenskega resnično pri srcu, in ustanovili so „Slovenca“, kateri danes prvokrat stopi pred spoštovane slovenske čitatelje. Prizadeval si bo, biti v pravem pomenu: Slovenec.

Slovenci pa smo zvesti in vdani prevzvišeni Habsburški rodovini in Avstrijski monarhiji. V tem smislu bode delal tudi „Slovenec“ — po besedah pesnikovih: „Hrib se omaja in hrast, zvestoba Slovenca ne gane“. Branil bode toraj celoto Avstrije zoper njene očitne in potuhnjene domače in vnanje sovražnike, in v dolžnost si bo štel pripomoči, da bode Avstrija zopet edina, močna in častita pod žeslom prevzvišene rodovine cesarjeve iz hiše Habsburško-Lotrinske.

Slovenci ljubimo svojo domovino. „Slovenec“ se bode resno potegoval za njo, za njeno narodnost v vsakem oziru, za stare pravice, v cerkvi, v šoli, v vradnijah itd. Ker sloga jači in nesloga tlači, „Slovenec“ ne bo le delal na to, da smo Slovenci zopet složni in edini duševno, ampak da se zedinimo tudi vnanje v eno upravno skupščino, kar naši rodoljubi že od l. 1848 vedno zahtevajo. Spoštoval pa bo „Slovenec“ tudi pravice in samostalnost družin Avstrijskih dežel. Prizadeval si bo, da se §. 19 osnovnih pravic, ki zagotavlja vsem narodom enakopravnost, v djanje spravi in izvršuje, ter se bo vedno ravnal po zlatem izreku: „Kar nočeš, da se tebi zgodi, tudi drugim ne stori.“

Slovenci ljubimo svojo edino pravo katoliško vero, smo zvesti otroci svoje svete cerkve. „Slovenec“ bi ne bil pošten. Slovenec, če bi se v tem ne strinjal z narodom slovenskim. Potegoval se bo toraj za sv. katoliško cerkev in branil pravice, ktere je prejela po svojem začetniku, ali si jih pridobila po

postavni poti. Razlagal bo razmere med cerkvijo in državo v tem smislu, da cerkev, da si ni ločena od države, je vendar v svojih zadevah popolno nenavezana (neodvisna) in samostalna, da ji toraj ostane pravica v svojem lastnem področju, n. pr. v svojih duhovnih opravilih, v izreji duhovnikov, v delnji cerkvenih služeb, v oskrbovanji cerkvenih ustanov, cerkvenega premoženja in cerkvenih zavodov, razsojevatí brez vtikanja posvetne vlade.

Podiral pa tudi ne bo pravice, ktere druge od države pripoznane verske družbe po svojem vstavu, ali pa postavni poti imajo.

Pazno se bo oziral na šolo in bo odločno tirjal, da šola zopet zadobi verski značaj. Prav je, da se za poboljšanje šole skrbi; prav je, da učitelji dobivajo spodobno plačo, ker vsak delavec je svojega plačila vreden: pa ravno tako prav in potrebno je, da se cerkvi in staršem ohrani pravica do šole, katero s svojim davkom vzdržujejo.

Naposled se bo „Slovenec“ oziral tudi na potrebe kmečkega stanú. Delal bo na to da se splošno blagostanje povzdiga in razcvita, da se davki pravično razdelé in več ne povekšujejo, ampak se znižajo, če je le kako mogoče, da se zmanjšajo tisti stroški, ki so brez koristi, ter da se ljudstvo poprime vseh naredob iznajdeb itd., ktere mu zmanjšujejo stroške in trud, rodovitnosti zemlje pa pospešujejo. Prinašal bo razun tega tudi razuoterih reči in novic, kakoršnih ljudstvo želi, da jih mu ne bo treba iskati po družih listih.

Velika je naloga, katero si je „Slovenec“ stavil; s pomočjo božjo in s pripomočjo rodoljubov slovenskih jo bo iskal spolnovati po vodilu, katero kratko in tehtno zaznamuje znano geslo naše:

Vse za vero, dom, cesarja!

Podlistek.

Ponarejevalci bankovcev.

Pretekli teden je sedelo pred deželno sodnijo v Ljubljani petero oseb zatoženih hudodelstva ponarejevanja bankovcev po 10 gl. ali vdeleževanja pri tem hudodelstvu. Po 4dnevni obravnavi bili so sledeči obsojeni: Jože Veber, ki je te bankovce tiskal, na 15 let težke ječe; Anton Rus, njegova žena Mica Rus in Lorenc Zupančič, vsi trije krivi tega hudodelstva po izdajanju ponarejenih desetakov, vsak na 10 let težke ječe, in Mica Juvan, kriva hudodelstva goljufige po izdajanju ponarejenih bankovcev, na 1 leto težke ječe. Mica Cirar, enakega hudodelstva zatožena, je prej že v preiskavi umrla.

Ker je bila pravda jako mikavna, naj jo tu malo obširneje popišem, zlasti iz tega namena, da se ljudstvo naše varuje sleparjev, kateri bi ga k temu zapeljevali, kajti ni ga

skoro hudodelstva, katero bi postava ostreje kaznovala, kakor ponarejenje bankovcev ali izdajanje takega ponarejenega denarja. —

V začetku lanskega leta jeli so se razširjati posebno po litijskem okraju in od tod tudi v bližnjih okrajih ponarejeni desetaki, in sodnijske preiskave in pozvedbe so pokazale, da se morajo ti bankovci blizo Litije kje delati. Na prvi sled je prišla sodnija po neki ženski, ki je hotela v Litiji s ponarejenim desetakom davek plačati. Ta sled peljal je do železniške stražnice št. 300 med Savo in Ponomičem, v kateri je bival A. Rus s svojo ženo Mico in šestimi majhnimi otroci. Pri pičli plači ni mu bilo lahko živeti, premišljeval je tedaj, kako bi si zljajšal svojo žalostno osodo. Ker pa čuvaj pri južni železnici skoro noč in dan nima miru, si ni mogel na drugi poti nič prisluziti. Slišal pa je o nekem Zupančiču, o katerem se je splošno govorilo, „da denar dela“, in v svoji revšini se obrne do njega s prošnjo, da bi mu „pomagal“. Od konca Zupančič ni hotel nič vedeti o bankovcih, zarad velike neležnosti Rusove pa se ga je vendar „usmilil“

ter mu obljubil dati nekaj denarja, kečar ga dobi od tistega, ki ga dela. Obrne se toraj do Veberja, s katerim je bil že prej znan in o katerem je vedel, da v svoji hiši v Boltiji biva. Da ima Veber ponarejene desetake, to je Zupančič vedel, ker mu jih je Veber že prej kazal in sicer enkrat veliko število, rekoč, da jih je v Trst poslal, pa so mu bili nazaj prišli, češ, da niso za rabo, ker so tiskani na predebelem papirji.

Veber mu jih nekaj obljubi in mu prinese res pozno po noči na okno paket, na katerem je bil napis: „To daš Rusu!“ Ko Zupančič ta paket odpre, vidi v njem 13 ponarejenih bankovcev, ktere nese in izroči Rusu z opombo, da naj jih ne skuša izdati v Litiji, ampak v hribih kje. Rus mu obljubi, da jih bo na Hrvaškem zmenjal, kajti tukaj bi ga vsi poznali, ker nima druge obleke, kakor železniskega strežaja.

Vkljub te obljube pa sklene Rusova žena zmenjati bankovce. Napoti se toraj v hribe, kjer kupuje kozličke, kokoši, maslo itd. in plačuje le z desetaki, iz katerih po 7 do 8 gl.

Slovenci in grof Hohenwart.

Ta naslov ima spis v zagrebškem „Obzoru“, ktere ga naj bi zrelo preudarili, dokler je še čas, dr. Razlag in vsi, katerim je v resnici mar za slovenski narod in slovenstvo in ne le za svojo lastno osebo.

„Obzor“ potrjuje naprvo, da se ne spušča rad v domači prepir pobratimskih plemén; zakaj kako pogubljev je ta prepir ter nas mora žaliti, to se najbolj vidi iz radosti, katero nad tem razodevajo vstavoverni časniki. „Dokler je stal Hohenwart na vrhuncu,“ piše „Obzor“ dalje, „je čisto iz ozira puščal Oggersko, zlasti Hrvaško. Zdaj pa samostojen kandidat prav nikakoršne koristnosti ne zbuduje za našo zemljo. Stavimo se toraj čisto na slovensko stališče tehtajoči njegovo kandidaturo na Kranjskem.“

„Ime grofa Hohenwarta je zedinjeno z velikim državnim načelom. Ako bi ono načelo zmagalo, bi Cislajtanijska stopila v razmerja, ktera bi bila vrlo vgodna za slovenski narod, za njegovo narodnost in njegov razcvét. Z izvoljenjem grofa Hohenwarta bi slovenski narod odobril ono načelo in vse njegove nasledke. Dr. Razlag je izvrsten mož, rodoljub brez graje in prijatelj avtonomnega stanja dežel cislajtanskih. Ali vendar on sam bode pritrtil, da njegovo ime, olupšano z vsimi lastnostmi, tudi od daleč ne doseže v tehtnosti imena Hohenwartovega. Zato moramo obžalovati, da ravno dr. Razlag, trezen in umen mož, je stopil ko nasprotnik grofu Hohenwartu.“

„Bere in sliši se ugovor proti grofu Hohenwartu, da ves čas svojega gospodovanja ni nič storil za slovenski narod. To je resnica, ali vendar je ugovor nepravilčen. Bister vodja, kadar pripravlja in bide odločno borbo, je prisiljen, da pustí posamezne kraje razdevati, posamezne vojne oddelke v stisko in obupno kresanje priti. Vso moč pa zedinja na najvgodniši, na določni prostor. Ako zmaga tam, bode zmaga v delež vsim vojnim oddelkom, rešil bode vse kraje. Ako pa bi se lotil vse kraje ob enem braniti, bi vse zgubil. Grof Hohenwart je bil zbral vso svojo moč ob Českem, ob temeljnih členkih té naj znamenitiše kraljevine, ob tistem delu slovanske vojske, kjer je bilo največ upanja. Zmaga na Českem bila bi s svojim solncem ožarila Galicijo, Dalmacijo in slovenske kraje. Vse, kar so Slovenci mogli iskati od Hohenwarta, iztekalo bi tedaj samo po sebi iz glavne cislajtanske vstave (konstitucije).“

„V oziru na program méni pisatelj v „Obzoru“, da njegovo ime je najmočnejši program, zakaj ako prevlada ta program, imate svoj deželni zbor z obširno avtonomijo (samoupravnostjo), pa delajte potem sami v svoji hiši, kakor najbolje veste in znate.“

„Ali zakaj pa ga ne volijo Čehi? — Zakaj pa bi ga ne volili Slovenci, med kterimi je rojen? Nam se vse zdi, da Hohenwart se ne peča odveč za sedež v državnem zboru, sicer bi bil izvoljen na Českem. Vemo pa zanesljivo, da bolj ga utegnejo potrebovati Slovenci v državnem zboru, kakor pa on poslanškega stola.“

Ali Hohenwart je Nemeec. No, hvala Bogu, da se je našel Nemeec z vmirljivim srcem in pravično težnjo (prizadevanjem). Samo taki Nemeec more zatreti spodjedanje vstavoverne stranke; samo taki Nemeec bode dvignil Cislajtanijsko na njeno naravno osnovo.“

Vse to mora vsak slovenski poštenjak podpisati, toraj naj bodejo ta globoko segajoča vse skozi resnična načela, ktere je tudi „Praška Politik“ nezdavnaj v prav enakem smislu obravnavala, vsim slovenskim vodoljubom še enkrat živo priporočena.

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

Volitve v državni zbor so poglavitni zapopadek vsem domačim listom. „Politik“ opominja Slovence, da naj bodo složni in edini. — Ljubljanski „Tagblatt“ piše, da deželno glavarstvo ni uslišalo pritožbe Kamniških franciskanov, ktere je okrajni glavar izpustil iz volilnega zapisnika, — ker niso samosvojni. — Dalmatinci naznanjajo, da gredo v državni zbor. — Neki „Comitato triestino“ protestuje, kakor „Vaterland“ poroča, v odprtem pismu zoper generala Lamormora, ki je rekel, da Trst po svoji zgodovini in po svojih potrebah spada k Avstriji, ne k Laški. — Štajarska kreditna banka je na bobnu. Deželni glavar Kaisersfeld, po domačem Blagotinšek, deželni odbornik grof Kottalinski, in državni poslanec Syc so bili v oskrbovalnem odboru. Pa to gospodom nič ne dá, ter si drznejo za državni zbor kandidirati. — „Posel z Prahy“ piše, da deklaranti gotovo pridejo v deželni zbor česki, ki se menda 28. novembra prične. — Nova Preša trdi, da je Linški škof Rudigier v sodnijski preiskavi zaradi neke pridige. —

Vnanje države.

Na Pruskem ima vlada še vedno opraviti s poznanskim nadškofom, grofom Ledohovskim. Obsodila ga je, da plača 600 tolarjev kazni, ali da bo 4 mesece zaprt, ker duhovne postavlja, ne da bi vlado vprašal. Kaj da bo škof storil, se še ne vé, to pa je gotovo, da se bo dal raji zapreti ali pregnati, kakor da bi le količkaj odstopil od svojih pravic. — Cesar Viljem pride v petek k razstavi na Dunaj.

V Švici se katoličanom huda godi. Pa čim bolj jih zatirajo, tem lepše se razodeva katoliška zavest. Ker doma ne smejo hoditi k sv. maši, zbirajo se na božjih potih. Ustanovili so po nasvetu svojih škofov tudi več listov, v kterih pogumno branijo pravice sv. cerkve.

Na Francoskem, kjer so se principi Orleanski z grofom Chambordskim poprijaznili, se čedalje bolj kaže, da se bo ustanovilo novo kraljestvo pod grofom Cambordskim, Henrikom V. Celó naši ustavoverni listi to pripoznavajo ter republikanskim privržencem očitajo, da so prenemarni. V zadnjem času se je raztrosila novica, da je ustanovitev monarhije zastala in da se bo republika definitivno oklicala, ker grof Chambord noče privoliti vojakom trikolore, kakor narodni zbor zahteva, ampak jim hoče vsiliti belo bandero Burbonsko. Ker grof Chambord ravnokar potuje na Francosko, je skoraj gotovo, da se v tej zadevi že porazumeli in da kmalo oklicajo kraljestvo. Nekdanji Napoleonov minister Rouher je sklical na jutrišnji dan Bonapartove privržence, da bi se posvetovali, kako bi to odvrnili. Pa težko se jim bode to vspešilo. Tožba maršala Bazaine-a, kteremu se očita, da je zadolžil nesrečo Francosko v zadnji vojski, pripravlja jim namreč hude zadrege in bo vendar pripomogla, da se Henrik V. pokliče na prestol Francoski.

Na Španjskem. Don Carlos, ki ima edini pravico do kraljevega prestola svojih prededov, čedalje bolj napreduje. Severni del je že v njegovih rokah. Te dni je obiskal nektare pokrajine ob primorji. Ljudstvo ga je navdušeno sprejelo. Republikanska vlada v Madridu ima dovolj opraviti, da krotí svoje lastne privržence, ki se vedno proti nji puntajo.

O volitvah.

Na Kranjskem. V četrtek se bodo volili državni poslanci. Volilni možje so že povsod izbrani. V Ljubljanski okolici in na Gorenjskem bodo gotovo volili kandidata

nazaj dobi. Tudi skuša, kjer vidi pri ljudeh več denarja, te desetake zmeniti, rekoč, da v hribih povsod drobiža manjka, in jej je težko z desetaki kupovati. Tako je bila zmenjala prvi dan 5 desetakov. Ta srečni vspeh jej dá pogum, da se napoti tretji dan v družbi Mice Cirarce, kateri obljubi 1 gl. za pot, vnovič v hribe kozličke kupovat. Tudi ta dan je bil srečen, izdala je še 8 ostalih desetakov po kmečkih hišah, kjer je kozličke kupovala. Na vprašanje ljudi, od kod da ste ženski, ste obe odgovorjale, da ste iz Trbovelj na Štajarskem.

Ko se zvečer vrnete s kozlički in denarjem domu, ju je Zupančič že čakal. Po dobri večerji mu dá Mica Rusova v papir zaviti denar, ktere ga Zupančič pozneje Veberju izroči. Bilo je 55 gl., s kterimi pa je bil Veber malo zadovoljen, rekoč, da tem ljudem ne bo dajal več denarja.

Sodnija, zasledivši razširjalce ponarejenih desetakov, zapre najprej ženo Rusovo, ktera je od kraja vse tajila, pozneje pa jela izpovedovati, tako, da sta prišla kmalo potem tudi A. Rus in J. Zupančič pod ključ. Veberja

so sledili žandarji, toda on se je bil odtegnil in se vse poletje skrival po hosti. Še le zima ga je primorala, da se je zopet pokazal in ker je spoznal, da se mu ne bo moč dalje skrivati, se je sam izročil sodniji, ko je bil vse na stran spravil, kar bi ga moglo vgonobiti. Pri sodniji pa je vse tajil.

Ponarejevalca in razširjevalce bankovcev je sodnija toraj imela v rokah, ne pa orodja, s kterim, so se izdani desetaki delali. Iz ust obtožencev se ni dalo ničesar izvedeti, ker so vsi bolj ali manj tajili. Vendar se sodnija posreči, da zasači tudi stroj (mašino) in vse drugo za tisk bankovcev potrebno orodje — razen plaše, na kateri je moral biti bankovec vrezan — v poslopji Pilpahovem v Kandršah. Nek zvit človek, Trček po imenu, podal se je k ženi že zaprtega Zupančiča, ter jo tako dolgo nagovarjal rekoč, da zna bankovce delati in bi jih rad tukaj delal, — da mu slednjič zaupa in vse izroči, kar je imela, namreč majhno železno mašino, več črk, papir, kamne za ribanje barve itd.; le ploši za črni in zeleni tisk pri bankovcih pravi žena, da ste skriti,

da Veber vé za-nji. Ti ploši ste najbrže v Švici izrezani, ker med zatoženci ni nobenega, kateri bi kaj tacega znal. Trček je potem vse to izročil sodniji, ktera je vse prostore preiskala, pa razen tega ni ničesar več našla.

Ko so bili ti vsi zaprti, so se ponarejeni bankovci začeli bolj redko nahajati, znamenje, da je pravi izdelavec zaprt. Res je tudi prej že Veber rekel Zupančiču: „Ko mene ni bilo, ni bilo nič, in ko mene ne bo, ne bo zopet nič.“ Vse je bilo že toraj potihnilo in preiskava je šla svojo pot naprej, kar zasačijo v Ljubljani Mico Juvanovo pri izdajanju tretjega ponarejenega desetaka, dva je bila že zmenjala. Pri preiskavanju njene obleke na „rotovžu“ in že prej se skuša znebiti še treh bankovcev, enega pa požrè, kar je bilo gotovo znamenje, da je vedela, da so ponarejeni, ker je tudi prav male zneske hotela plačati z desetaki, da-si je imela že od dveh drobiža dovolj.

(Konec prihodnjic.)

po izvrševalnem volilnem odboru priporočena. Kdo bo v Novem mestu izvoljen, Irkič ali Pfeifer, se še ne more določiti, to pa je gotovo, da g. Zagorec ne bode votjen. Še Šentjernejski volilni možje niso zanj, ampak za g. Irkiča. V Trebnem se je g. Tomšič zaradi silno hude boleznin kandidaturi odpovedal. Ondotni volilci so si zbrali namesto njega za poslanca g. doktorja Jurija Sterbenca. „Narodu“ to ni po volji, zaničljivo maha po dr. Sterbencu, ter pravi, da se mora postaviti drug kandidat, da nemškutarški, g. Dežmann ne zmaga. Ponuja se jim g. V. C. Supan, predsednik kupčijske zbornice, in „Narod“ ga živo priporoča. Kako bi bilo mogoče, da Dežman ne zmaga, če se glasovi narodnih volilcev razcepijo, to umé le „Slovenski Narod“. Najhujša bitva bo na Notranjskem, kjer si stojita nasproti grof Hohenwart in dr. Razlag. Naš dopis iz Notranjskega kaže, kaj vse počenjajo, da bi grof Hohenwart padel.

Mesta volijo 23. t. m. V Ljubljani narodna stranka še nima kandidata. Pogajalo se je z dr. Razlagom, da bi bil sprejel kandidaturu v Ljubljani, ono na Notranjskem pa popustil. Dr. Razlag bi bil v Ljubljani gotovo izvoljen, to so čutili celó ustavoverci, ki so zdaj silno veseli, da se je porazumljenje razdrlo. V Novem mestu se dela za dr. Bučarja, v Gorenjskih in Notranjskih mestih za dr. Costo. Boj bo na obeh krajih hud, in posebno nevaren na Gorenjskem in Notranjskem, kjer se bodo narodni glasovi cepili med dr. Costo in dr. Zarnikom. Vendar se nadjamo, da naša kandidata zmagata.

Na Štajarskem volijo kmečke občine 20. t. m. Mladostlovinci si na vse kriplje prizadevajo, da bi bila izvoljena dr. Vošnjak in dr. Ploj. Kakor „Slovenski Gospodar“ poroča, je pa upati, da bodo izvoljeni g. Kosar, g. Herman in g. Pajk. G. Pajka je nekdo hotel izpodriniti z lažjo, da g. Pajk nima volilne pravice. V „Gospodarju“ g. Pajk volilcem nanzanja, da ima aktivno in pasivno volilno pravico, to se pravi, da sme voliti in izvoljen biti.

V Istri volijo kmečke občine 15. t. m. Narodna kandidata sta škof Jurij Dobrila in Dinko Vitezič, svetovalec pri državnem odvetništvu v Zadru.

Na Goriškem volijo jutri. „Glas“ trdi, da bode voljen dr. Tonkli. Mladostlovinci delajo za dr. Lavriča.

V Trstu je v I. volilnem redu izvoljen dr. Karl Porenta, po rodu Slovenec, po duhu Avstrijec. II. red volil je včeraj.

Na Koroškem volile so kmečke občine včeraj.

Ceskem so volile kmečke občine včeraj. Državno-pravna stranka je postavila svoje kandidate brez vsega oklica. „Politik“ pravi, da se je zgodilo zato, ker je ljudstvo politično zrelo in složno, ter zaupa svojim voditeljem, in pa zato, ker so tiskovne razmere takošne, da se pravo stanje resnično popisati ne sme. Veliko posestvo voli 29. t. m. Volilni odbor konservativnih velikih posestnikov ni postavil kandidatov. Pri zadnjih volitvah v deželni zbor so protestovali zoper to, da se je več posestev po krivem pripisalo k velikemu posestvu. Ustavoverni deželni zbor, ki si je s tem pridobil večino, je to nepostavnost odobrila. „Vaterland“ meni, da se bodo morali na to ozirati federalistični poslanci, ko se bodo posvetovali, ali gredo v državni zbor, ali ne.

Na Spodnjem Avstrijskem volijo kmečke občine danes. Veliki posestniki pa volijo 28. t. m. Konservativni odbor sklicuje na 20. t. m. svoje privržnike, da si stavijo svoje kandidate.

Iz Lemberga „Vaterland“ poroča, da je državni pravdnik konfisciral anonimni volilni oklic, ki je bil odločen za kmečke občine v Bukovini. *)

Dopisi.

△ Z Gorenjskega 12. oktobra. Dobro nam došel, dragi „Slovenec“, kaj težko smo te pričakovali tudi pri nas. Hvala Bogu, da smo spoznali potrebo katoliško-federalističnega lista. Časopisi so sedanje dni postali imenitna moč in izobraženemu vsakdanja potreba. Da bi bili avstrijski katoličani pred 20 leti v tej zadevi kaj več storili, ne imeli bi danes v Avstriji cele povodnji umazanih, brezvernih in lažnjivo-liberalnih časnikov. Tudi pri nas bi bilo bolje, da bi si bili omislili vsakdanje gasilno orodje, predno je sovražnik hišo nam začel zažigati. Vendar dobro, da smo začeli zdaj in naša naloga in dolžnost je, da novi list na vso moč razširimo in vtrdimo. Storimo vsak v svojem kraju, kar je mogoče, premožnejši bralce nagovarjamo k naročbi, ubožnejšim dajajmo list brati. Ako Bog dá in sreča junaska, boš „Slovenec“ večo starost dočakal, kakor pred leti tvoj prednik, posebno ker vem, da bodo tudi naši slovenski škofje, tvojo imenitnost spoznavši, te podpirali s priporočili in denarno pomočjo.

Naši nasprotniki so časih čudno nedosledni. Pri vsaki priložnosti zasramujejo cerkev in vero, pa katoliško duhovstvo ob veljavo pripravljajo pri ljudstvu, na drugi strani pa jih delajo krive vsake nerodnosti, ki se zgodi med ljudstvom. Par izgledov.

Nedavno so v našem obližji pijani kmetiški fantje napadli nekega dijaka in ga oplahili. Tega gotovo nihče zagovarjal ne bo, in če le koga bolé take nerodnosti, gotovo duhovstvo. Dijak svojo nezgodo potoži Narodovemu „pisecu“ in ta, hajdi brž cepec v roko in po duhovnih, češ, kako spolnujete svojo dolžnost? Vi agitujete za volitve, ljudstvo pa tako počne! Tako tedaj: najprej grdite duhovstvo in ob veljavo pripravljate pri ljudeh, potlej mu pa vsako nerodnost na vest nakladate. Saj še vladini organi z vsemi svojimi beriči, žandarmi, ječami itd. ne morajo vsemu kaj.

Še lepši izgled. Liberalen baron v našem okraji je v Ljubljani pri nekem nemčurskem zboru se tako-le izustil: „Wir müssen trachten, den Bauer vom Joche der Schwarzen zu befreien“ — po domače: „Skrbimo za to, da nihče več duhovna poslušal in vbogal ne bo“. Malo poznej pa ravno ta gospod ondotnega g. župnika ogovori, češ, kaj je pa to? Meni ljudje zeló kradejo po hostah; govorite, pridigajte prav velikrat zoper tatvino, da se mi več tako godilo ne bo. O doslednost! Prav po načelih liberalnega gospoda bi bil moral g. župnik ljudem oznaniti: „Učil sem vas do zdaj, da prav nobenemu ne smete škode delati, ali ker so g. baron v Ljubljani rekli, da je treba delati na to, da mi duhovni do vas nobenega vpljiva več ne bomo imeli, zato gospodu spolnim željo in rečem: Nobenemu ne smete škode delati, kar se pa g. barona tiče, pa ne rečem nič, tu vam pustim popolno prostost, storite kakor vam drago, da se ne bo reklo, da kaj pritiskam na vas.“ — Tedaj za beriča k večemu bi vam še bil duhoven, potlej pa: „Der Mohr hat seine Arbeit gethan, der Mohr kann gehen.“

*) Svoje prijatelje prosimo, da naj blagovolijo telegrafično nam naznaniti izid volitev.

Vredništvo.

Iz Notranjskega 11. oktobra. — (Volitev volilnih mož) se v nekterih krajih, žalibog! ni tako izvršila, kakor tirja zdrava pamet in čast naše domovine. „Zdrava pamet“ — pravim, in to v resnici, kajti če se kdo dandanes dá še slepariti z desetino in tlako, no, temu treba bi bilo puščati na čelu! Kakor je „parkelj“ o božiču strah za male otroke, tako je desetina in tlaka na vekomaj pokopana, le še strašilo za prav neumne ljudi. In ker so si „mladoslovinci“ mislili, da je še takih neumnih ljudi med našimi kmeti, hajdi! so grofu Hohenwartu natvezli desetino in tlako! Hohenwartu! — ali se ne bode smejal ves avstrijski svet, ko bode slišal, da ravno tisti slavni mož, ki je kot minister hotel Avstrijo rešiti jarma podloštva centralističnega in gospodstva ošabne nemške klike, bi hotel zdaj sužnost tlačansko vpeljati! Žalostnega srca tedaj povemo, kar se ne da tajiti, da so se vsedli nekteri gimpeljni na limanice „desetine in tlake“ in izbrali take volilne možé, ki zoper Hohenwarta bodo glasovali za Razlaga, ki je nenadoma spet iz politečnega groba vstal, v kterega so ga po pravici mlado- in staroslovinci po zadnjem deželnem zboru pokopali. Dr. Razlag je zato sam rekel, da je politiko za več časa na kol obesil; ali kakor maček ne pusti miš loviti, tako Razlag ne pusti politike. Po sporočilih, ki sem jih iz nekterih volilnih okrajev dobil, se vidi sicer nam nikakor čudna prikazen, da za dr. Razlaga so se združili po mladostlovincih z desetino in tlako zbegani kmetje, nemškutarji in uradniki. Tako v Bistrici, Senožečah, v Vipavi, kjer so vsi ljudje te baže in corpore se volitve volilnih mož vdeležili, kar še nikdar popred ni bilo. No! če taka družina skupaj pritisne in vrh nje še pomaga kak dohtarček, ki je danes narodnjak, jutri pa hud nemčur, in kak učitelj, ki v novi éri izveličanja išče, ki ga pa našel ne bode, potem pač ni čuda, da se volitve izvršijo tako, da o njih razidu pravega rodoljuba srce boli. — Naj dodam še drugo dogodbo iz Trnovega od 8. dne t. m., ktera kaže, kako nepoštenih sredstev se nekteri mladostlovinci poslužujejo, ki po vsej sili dr. Razlaga za državnega poslanca hočejo avanzirati. Ko so namreč proti koncu Razlagovci videli, da bode večina za Hohenwartove volilce, sta mladostlovenca Š. J. in Sl. J., zvesta dopisovalca „Sl. Naroda“ hitro mnogim volilcem na listke zaznamovala svoje volilne možé, in s tem sta nevedne kmete v tistem trenutku premotila. Po izvršeni volitvi pa hitro teče Sl. J. brzojaviti svojemu ljubljencu „Narodu“, da volitev je izvršena za kandidaturu dr. Razlagovo! Al čujte! ni ne še vaš poslanec Razlag na prestolu; mi še zmirom v zaupanji na politično zrelost večine volilcev kličemo: živio Hohenwart! Sramota celi Notranjski, če on propade!

Iz spodnje Idrije, 12. oktobra. — (Za Hohenwarta) pri nas vse prav dobro stoji. Naša županija ima 5 volilcev, — vsi so za Hohenwarta; iz Žirovega nam je došlo sporočilo, da tudi ondi je 7 volilcev izbranih, ki vsi volijo Hohenwarta; in tako se tudi iz Vojskega nadjamo, da vse dobro stoji. Naše ljudstvo se ne vseda sleparjem na limanice, kakor se to čuje iz nekterih krajev Notranjskih, kateri neumne ljudi motijo z desetino in tlako. Naši ljudje so brihtni, in iz samega tega, da za dr. Razlaga se napenjajo vladni možje, nemškutarji in mladostlovinci, sodijo, da iz take mešanice ne more biti nič dobrega za naš narod, in to tem manj, ker tudi dr. Razlag je iz Štajarskega pobegnil in na Kranjsko prikoračil, tedaj za našo deželo

tako malo srca ima, kakor ga je imel za svojo Štajarsko domovino. In takim uskokom mi ne zaupamo. Hohenwart je naš rojak in najslavniši mož v celi Avstriji med veliko tisto večino, ktera federalizem nosi na svoji zastavi.

Iz Košane, 11. oktobra. — Izmed 14 volilcev, na Št. Petru voljenih za 3 županije, ima dr. Razlag 2 liberalca (eden je učitelj Kušar, drug pa mesár Korošec) in pa 2 kimovca Postojnskega okrajnega paše za-se; to je dozdej vsa zmaga „Narodova“! Ne morete si misliti, kakošne sleparije se godé zoper Hohenwarta; še to laž so zatrosili med volilce, da Hohenwart ne sprejme mandata. Tako zdaj ni nič še zgubljenega, da le v Postojni ne bode še kakih posebnih sleparij.

Iz Celovca, 10. oktobra. (*Volitve*.) Hvala Bogu, da mi Slovenci na Koroškem zastran volitev nimamo križev in sitnost, ki jih imate vi bratje na Kranjskem, Štajarskem in Goriškem. Sovražnik je prišel in je sejal ljuliko med pšenico: prirastla je krvavih solz vredna nesloga in razdraženost. Mi koroški Slovenci smo s katoliškimi Nemci enih misel in smo postavili za dva slovenska volilna okraja v lepi edinosti in slogi dva naša kandidata. Razpošiljala je naša „Trdnjava“ in „državnopravna stranka“ eden in tisti oklic zastran prihodnjih volitev. Za volilni okraj Celovec-Velikovec je postavljen za kandidata č. g. A. Einšpieler, za okraj Belak-Rožek pa č. g. F. Vigele. Dokler se drugod „mladi“ in „stari“ pipljejo in nam ubogim Slovencem gotovi grob kopljejo, delamo tu na Koroškem mladi in stari Slovenci, nemški in slovenski katoličani lepo složno in združeno. Ta sloga in edinstvo je zlata vredna in je deloma že lep sad obrodila. Volitve volilnih mož so za nas precej vgodne in za trdno se nadjamo, da z zedinjenimi močmi tudi pri volitvah zmagamo. Liberalni Nemci so pa tudi vsi razkosani in se dolgo niso mogli odločiti, katerih kandidatov bi se poprijeli. Ponujala sta se jim luteranski fajmošter Winkler in gospod Dorn, ki je prej ko ne po današnji šegi konfesijslozar. To bi bila poslanca za katoliške Slovence! Mi potrebujemo može, ki imajo glavo in srce na pravem mestu, ki znajo tudi o pravem času lepo in resno svojo besedo povzdigniti in braniti naše svetinje, vero, jezik, šolo in sploh vse koristi naše. In taka korenjaka sta gospoda Einšpieler in Vigele!

Domače stvari.

— Danes se je končalo izpraševanje ljudskih učiteljev. Oglasilo se jih je bilo sedem, prišlo jih je le šest, trije iz Kranjskega in trije iz Štajarskega.

— Ljubljansko mesto je kupilo včeraj pri očitni dražbi Novakovo hišo (Schnallenwirth) zraven kazine za 39,800 goldinarjev. Naj bi kupilo in podrlo tudi konjičevo (Rösselwirth) v glediščnih ulicah.

— Včeraj sta A. Grazel in njegova soproga, po vsem mestu znana žena, slovesno obhajala v Frančiškanski cerkvi šestdesetletnico svoje zaročitve. Mož je star 88 žena pa 82 let. Poročena sta bila 13. oktobra 1813. leta. Oba sta zdrava in trdna.

— Sliši se, da nadzornik Holzinger pojde v pokoj in na njegovo mesto pride tukajšni gimnazijalni vodja g. Jakop Smolej.

(*Liberalno.*) Ljubljanski „Tagblatt“ je nekako začuden povedal, da je rekurz grofa Thurna zoper vmeščenje nekterih duhovnikov v vrsto volilcev velikega posestva na Kranj-

skem tukajšna deželna vlada odbila, opiraje se na staro navado, po kateri so oni duhovniki — menda jih je šest — ker plačujejo toliko davka, z velikimi posestniki volili. Ali ni jeza ljubljanskega „Tagblatta“ res opravičena? Da bi duhovniki volili in še celó v velikem posestvu! Grozno! Plačas (davke), pa greš, to naj velja za duhovne.

Razne novice.

— Kakor na več krajih, izpustili so bili duhovne po nekaki pomoti (?) tudi v Staro-loški županiji iz volilnega zapisnika. Pa pritožili so se, in že zvršena volitev izbiralcev bila je zavrnjena. Nova volitev je bila danes. To bi se bilo moralo zgoditi tudi drugej, kjer so se duhovniki izpuščali iz volilnih zapisnikov.

(*Jezuiti morajo Kranjsko zapustiti.*) Kakor je občno znano, je deželni glavar, grof Auersperg pred nekimi meseci očetom jezuitom v Repnjah zaukazal, da morajo Repnje in Kranjsko zapustiti, ker so se brez vladnega privoljenja naselili. Zoper to rabsodbo pritožili so se pri c. k. ministerstvu za bogočastje. Toda minister Stremayer je potrdil določbo tukajšne, deželne vlade in jezuiti se morajo iz Repenj umakniti. Liberalci, nemški in slovenski, so tega silno vesel. Mislijo namreč, da bo zdaj za vselej misijonov konec, ki so jim bili trn v peti, ker so videli, kako se je katoliški duh med ljudstvom gojil. Pa nadjamo se, da bodo častiti očetje enako radi prišli v našo deželo, ako bodo kje misijona želeli, kakor takrat, ko so bili še na Hrvaškem. Tudi za trdno pričakujemo, da bo zopet prišel čas, ko jim bo dovoljeno, na Kranjsko in v Repnje se povrniti.

(*Čuden mož.*) V neko občino blizo Ljubljane pride na precej visoki stopinji stoječ uradnik ljubljanske okrajne sodnije in začne v smislu znanega ukaza kranjskega deželnega predsedništva nagovarjati ljudi, da bi volili vladnega kandidata. Ko pa vidi, da je vse prizadevaje njegovo prazno, jame stikati po drugih stvareh. Naleti tudi na občinski pečat, na katerem zagleda znano narodno geslo: „Vse za vero in domovino“. Ta vrezani napis ga strašno zbode, pogleda ga vnovič, pa napis se ne vstraši njegovega pogleda, ampak je, kakor je bil prej. Mož toraj zagromi nad županom, dobrim Slovencem: „Ta napis bo moral zdaj proč priti!“ Toda naš župan je tiste vrste mož, kateri se ne tresejo pred uradnikovim pogledom, toraj mu smehlja se odgovori z vprašanjem: „Kako pa, ko bi se na tem pečatu bralo: Alles für Deutschthum und Aufklärung! — ali pa: Vse za omiko in svobodo! Ali bi moral tak napis tudi proč priti?“ — Uradnik ni imel časa odgovora dati na to vprašanje, ker se mu je jako mudilo iz hiše. — Da bi le več županov bilo, ki bi nadležnim uradnikom s takim odgovorom posvetili!

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Prestavljeni so č. g. gospodje: Štupar Jan., kaplan in katehet s Črnomlja v Stopiče; Brgant Val. iz Stopič v Črnomelj; Oblak Lor., semeniški duh., za duh. pom. na Krko; baron Ceno Cirheimb v Ljubljansko škofijo sprejet iz škofije solnograške, pride za kapl. v Šmartno pod Šmarno goro.

V Tržaški škofiji: Č. g. Jožef Omersgre za II. subsidijarja v bolnišnico v Trstu; č. g. Jožef Križman k sv. Ivanu v Vardelju pri Trstu za duh. pom.; č. g. Mih. Jagodec za duh. pom. na Opčino. Razpisana je fara Draguč do 31. t. m.

Razpisano:

Služba c. k. gozdno-cenilnega poročevalca za Krški, Litijski in Kamniški okraj z dnevnim zneskom 4 gld., oglas do 25. oktobra pri deželni davkarski komisiji v Ljubljani. — Služba okrajnega sodnijskega pristava v Pliberku, oglas pri dež. sodn. predsedništvu v Celovcu. — Učiteljska služba za kemijo na gorenji realki v Ljubljani, plača 1000 gld., 250 gld. priklade in kvinkvenije po 200 gld., oglas do konca novembra pri c. kr. dež. šolskem svetu. — Služba materijalnega kontrolorja X. reda pri rudokopu v Idriji, plača 900 gld., priklade 160 gld., varščine 900 gld., oglas v štirih tednih od 9. oktobra naprej pri direkciji rudokopa v Idriji.

Vabilo na naročevanje.

Z današnjim dnevom jel je izhajati „Slovenec“, političen list za slovenski narod, in vsak prijatelj naše narodnosti ter ljudstva našega in dežele, vsak domoljub vabi se, da si naroči ta jako potreben in koristen list, kateri za zdaj izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

„Slovenec“ velja do konca tega l.: Po pošti in v Ljubljani na dom prinesen 2 gld., na mesec 80 kr., posamezni listi v ekspediciji (pri Blazniku) 7 kr. — Tudi vabimo čast. občinstvo, da se poslužuje našega **inserirnega oddelka** in to tim bolj, ker je naš list med vsemi slovenskimi listi že zdaj najbolj razširjen.

Vse prijatelje svoje prosimo izdatne duševne in materijalne podpore.

Zarad administrativnih zadržkov pride prihodnja številka „Slovenca“ še le v soboto 18. oktobra na svitlo.

Prva številka „Slovenca“ se pošlje mnogim znanim rodoljubom na oglede s prošnjo, da bi si ga sami naročili ali ga pa priporočali svojim znancem. Po vspehu dosedanjih vabil nadjamo se za gotovo še velike vsestranske podpore našega tako potrebnega in koristnega domorodskega lista. — Ob enem prosimo vse svoje prijatelje in dopisnike, da bi nam izid volitev prav hitro naznanili.

Lotorijske številke.

Na Dunaji: 4. okt. 32, 13, 53, 80, 89.

Prihodnje številke bodo vlečene 18. okt.

V Trstu: 11. okt. 50, 48, 26, 14, 58.

Prihodnje številke bodo vlečene 25. okt.

V Brnu 8. okt. 6, 22, 11, 23, 52.

Prihodnje številke bodo vlečene 22. okt.

V Pragi 1. okt. 76, 43, 59, 31, 41.

Prihodnje številke bodo vlečene 15. okt.

V Gradcu 4. okt. 66, 87, 79, 30, 72.

Prihodnje številke bodo vlečene 18. okt.

Telegrafski kurzi

14. oktobra.

Papirna renta 68.15. — Srebrna renta 72.50. — 1860letno državno posojilo 101.25. — Bankine akcije 952. — Kreditne akcije 214.50. — London 112.80. — Srebro 107.85. — Ces. kr. cekini 5.48 1/2. — Napoleonsd'or 9.06 1/2.

Kremen

(okamnelo oglje, Steinkohle)

iz Pribil-Staretovega kremenokopa, v Zeleni travi, pri Zagorji se prodaja v Ljubljani po najnižji ceni v Gradišči, Mauerjeva hiša št. 23.

Cent v hišo pripeljanega kremenca velja 42 kr., k večjemu pa 47 kr., ker se računski voznja od centa 10 kr.